Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
ANTHONYHO MICHAELA COLLINSE
přednesené dne 31. března 2022 [1]

Věc C-18/21

Uniqa Versicherungen AG
proti
VU

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko)]

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Řízení o evropském platebním rozkazu – Nařízení (ES) č. 1896/2006 – Odpor – Článek 16 odst. 2 – Lhůta 30 dnů k podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu – Článek 20 – Přezkum ve výjimečných případech po uplynutí lhůty stanovené v čl. 16 odst. 2 – Článek 26 – Vztah k vnitrostátnímu procesnímu právu – Vnitrostátní právní předpisy týkající se opatření souvisejících s pandemií covidu-19, na základě nichž došlo k přerušení běhu veškerých procesních lhůt v občanskoprávních věcech od 21. března 2020 do 30. dubna 2020“

I. Úvod

1. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká evropského platebního rozkazu vydaného na návrh společnosti Uniqa Versicherungen AG proti VU na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu [2]. Žádá o výklad čl. 16 odst. 2 a článků 20 a 26 uvedeného nařízení.

2. Podle článku 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 musí být odpor proti evropskému platebnímu rozkazu odeslán do 30 dnů od doručení rozkazu, v opačném případě se tento rozkaz stává vůči žalovanému vykonatelným [3]. Žalovaný, který nepodal odpor v této 30 denní lhůtě, může ve výjimečných případech požádat o přezkum platebního rozkazu v souladu s článkem 20 nařízení č. 1896/2006. Podle článku 26 nařízení č. 1896/2006 se procesní otázky, jež nejsou konkrétně upraveny tímto nařízením, řídí vnitrostátním právem.

3. V době vrcholu pandemie covidu-19 v prvním trimestru roku 2020 přijala Rakouská republika právní předpisy, na základě nichž došlo k přerušení běhu všech procesních lhůt v občanskoprávních řízeních od 21. března 2020 do 30. dubna 2020. Oberster Gerichtshof

[1] – Původní jazyk: angličtina.

[2] – Úř. věst. 2006, L 399, s. 1.

[3] – Viz čl. 18 odst. 1 nařízení č. 1896/2006.

(Nejvyšší soud, Rakousko) se svou žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce ze dne 27. listopadu 2020, která byla kanceláři Soudního dvora doručena dne 12. ledna 2021, táže, zda články 20 a 26 nařízení č. 1896/2006 takové vnitrostátní právní úpravě brání.

II. Právní rámec

A. Unijní právo – nařízení č. 1896/2006

4. Bod 9 odůvodnění nařízení č. 1896/2006 stanoví, že účelem tohoto nařízení je:

„[…] zavedením řízení o evropském platebním rozkazu zjednodušit a urychlit řízení o sporech v přeshraničních případech týkajících se nesporných peněžních nároků a snížit náklady na ně […] ve všech členských státech stanovením minimálních norem, díky jejichž dodržování bude zbytečné zahajovat v členském státě výkonu jakékoli mezitímní řízení před uznáním a výkonem.“

5. Bod 24 odůvodnění tohoto nařízení uvádí:

„Podáním odporu ve lhůtě by mělo být řízení o evropském platebním rozkazu ukončeno, což by mělo vést k automatickému převedení věci do běžného občanského soudního řízení, pokud žalobce výslovně nepožádá, aby v takovém případě řízení skončilo. […]“

6. Bod 25 odůvodnění tohoto nařízení uvádí:

„Po uplynutí lhůty k podání odporu by žalovaný měl mít v některých výjimečných případech právo požádat o přezkum evropského platebního rozkazu. Přezkum prováděný ve výjimečných případech by neměl znamenat, že je žalovanému poskytnuta další příležitost podat odpor. Během přezkumného řízení by se podstata nároku neměla hodnotit nad rámec důvodů vyplývajících z výjimečných okolností, na které se žalovaný odvolává. Jiné výjimečné okolnosti by mohly zahrnovat situaci, kdy je evropský platební rozkaz založen na nepravdivých informacích uvedených ve formuláři návrhu.“

7. Bod 29 odůvodnění tohoto nařízení uvádí, že cílem tohoto nařízení je „zavedení jednotného rychlého a účinného mechanismu vymáhání nesporných peněžních nároků v celé Evropské unii“.

8. Článek 1 odst. 1 nařízení č. 1896/2006 stanoví:

„Účelem tohoto nařízení je:

a) zavedením řízení o evropském platebním rozkazu zjednodušit a urychlit soudní řízení týkající se nesporných peněžních nároků v přeshraničních případech a snížit náklady na ně;

[…]“

9. Článek 16, nadepsaný „Odpor proti evropskému platebnímu rozkazu“, ve svých odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Proti evropskému platebnímu rozkazu může žalovaný podat odpor u soudu původu za použití vzorového formuláře F uvedeného v příloze VI, který obdrží spolu s evropským platebním rozkazem.

2. Odpor musí být odeslán do 30 dnů od doručení rozkazu žalovanému.

10. Článek 17 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Je-li odpor podán ve lhůtě stanovené v čl. 16 odst. 2, pokračuje řízení před příslušnými soudy členského státu původu podle pravidel běžného občanského soudního řízení, pokud žalobce výslovně nepožádal, aby v takovém případě řízení skončilo.

[…]“

11. Článek 18 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Pokud ve lhůtě stanovené v čl. 16 odst. 2, s přihlédnutím k přiměřené době pro doručení odporu, nebyl soudu původu doručen žádný odpor, prohlásí soud původu neprodleně evropský platební rozkaz za vykonatelný, k čemuž použije vzorový formulář G uvedený v příloze VII. Soud ověří datum doručení.“

12. Článek 20 nařízení č. 1896/2006, nadepsaný „Přezkum ve výjimečných případech“, stanoví:

„1. Po uplynutí lhůty stanovené v čl. 16 odst. 2 má žalovaný právo požádat o přezkum evropského platebního rozkazu u příslušného soudu v členském státě původu, pokud

(a) (i) byl platební rozkaz doručen některým ze způsobů uvedených v článku 14,

a

(ii) doručení nebylo provedeno dostatečně včas, aby bylo žalovanému umožněno připravit si obhajobu, a to bez jakéhokoli zavinění z jeho strany,

nebo

(b) žalovaný nemohl popřít nárok z důvodu vyšší moci nebo mimořádných okolností, které nezavinil,

pokud v obou případech jedná neprodleně.

2. Po uplynutí lhůty stanovené v čl. 16 odst. 2 má žalovaný rovněž právo požádat o přezkum evropského platebního rozkazu u příslušného soudu v členském státě původu, pokud byl platební rozkaz s ohledem na požadavky stanovené tímto nařízením zjevně vydán chybně nebo z důvodu jiných výjimečných okolností.

3. Pokud soud odmítne žádost žalovaného s odůvodněním, že není splněn žádný z důvodů pro přezkum uvedených v odstavcích 1 a 2, zůstává evropský platební rozkaz v platnosti.

Pokud soud rozhodne, že přezkum je oprávněný na základě některého z důvodů uvedených v odstavcích 1 a 2, je evropský platební rozkaz od počátku neplatný.“

13. Článek 26 nařízení č. 1896/2006, nadepsaný „Vztah k vnitrostátnímu procesnímu právu“, stanoví:

„Veškeré procesní otázky, jež nejsou konkrétně upraveny tímto nařízením, se řídí vnitrostátním právem.“

B. Rakouské právo

14. Ustanovení § 1 odst. 1 první a druhá věta Bundesgesetz betreffend Begleitmaßnahmen zu COVID-19 in der Justiz (1. COVID-19-JustizBegleitgesetz – 1. covid-19-JuBG) (spolkový zákon upravující doprovodná opatření v souvislosti s onemocněním covid-19 v justici, dále jen „vnitrostátní zákon související s onemocněním covid-19“) [4] stanoví:

„Řízení v občanskoprávních věcech

Přerušení běhu lhůt

[…] V soudních řízeních se běh všech procesních lhůt, u nichž událost rozhodná pro počátek běhu těchto lhůt spadá do doby po vstupu tohoto spolkového zákona v platnost, jakož i běh u procesních lhůt, které do vstupu tohoto spolkového zákona v platnost ještě neuplynuly, se do konce dne 30. dubna 2020 přerušuje. Začíná plynout znovu dne 1. května 2020. […]“

III. Skutkový stav v původním řízení a předběžné otázky

15. Dne 6. března 2020 vydal Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Obvodní soud pro obchodní věci ve Vídni, Rakousko) jako soud prvního stupně na návrh společnosti Uniqa Versicherungen evropský platební rozkaz. Tento platební rozkaz byl doručen VU, který má bydliště v Německu, dne 4. dubna 2020. Dne 18. května 2020 byl proti tomuto platebnímu rozkazu podán odpor. Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Obvodní soud pro obchodní věci ve Vídni) tento odpor odmítl z důvodu, že nebyl podán ve lhůtě 30 dnů stanovené v čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006.

16. Handelsgericht Wien (Obchodní soud ve Vídni) jako odvolací soud platební rozkaz vydaný soudem prvního stupně zrušil. Měl za to, že běh lhůty pro podání odporu podle čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 byl na základě § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 přerušen. Podle uvedeného zákona se přerušuje běh veškerých procesních lhůt v řízeních v občanskoprávních věcech, které začaly plynout dne 22. března 2020 nebo později, až do konce dne 30. dubna 2020, a začínají běžet znovu dne 1. května 2020.

17. Společnost Uniqa Versicherungen podala proti uvedenému rozhodnutí Handelsgericht Wien (Obchodní soud ve Vídni) opravný prostředek „Revisionsrekurs“. Navrhuje, aby byl platební rozkaz vydaný soudem prvního stupně obnoven.

18. Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) uvádí, že v rakouské právní nauce panují protichůdné názory ohledně otázky, zda se § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 použije na 30denní lhůtu k podání odporu stanovenou v čl. 16 odst. 2 nařízení

[4] – Uveřejněný dne 21. března 2020 ve znění zákona 4. COVID-19-Gesetz (BGBl. I, 24/2020) platném v okamžiku doručení evropského platebního rozkazu VU dne 4. dubna 2020.

č. 1896/2006, nebo zda článek 20 uvedeného nařízení vylučuje použití vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19. Někteří komentátoři zastávají názor, že článek 20 nařízení č. 1896/2006 upravuje vyšší moc nebo mimořádné okolnosti, jako je krize související s onemocněním covid-19. Použití vnitrostátního práva je proto nepřípustné. Jiní komentátoři se domnívají, že § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 není „nahrazen“ přezkumným řízením podle článku 20 nařízení č. 1896/2006. Článek 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 podle jejich názoru upravuje pouze délku lhůty pro podání odporu. Otázka případného přerušení běhu této lhůty není upravena, a proto je nutno – v souladu s článkem 26 nařízení č. 1896/2006 – použít vnitrostátní právní předpisy. Článek 20 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1896/2006 se omezuje na dosažení spravedlnosti v jednotlivých případech. Neobsahuje obecné pravidlo pro výjimečné situace, jako je krize v souvislosti s onemocněním covid-19.

19. Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) rozhodl o přerušení řízení a o předložení následující předběžné otázky Soudnímu dvoru:

„Musí být [články 20 a 26 nařízení č. 1896/2006] vykládány v tom smyslu, že tato ustanovení brání přerušení běhu 30denní lhůty k podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu stanovené v čl. 16 odst. 2 tohoto nařízení na základě § 1 odst. 1 [vnitrostátního zákona o covidu-19], podle něhož se v občanskoprávních řízeních běh všech procesních lhůt, u nichž rozhodná událost nastane po datu 21. března 2020 nebo které do této doby ještě neuplynuly, přerušuje do konce dne 30. dubna 2020 a tyto lhůty začínají nově plynout dnem 1. května 2020?“

IV. Řízení před Soudním dvorem

20. Uniqa Versicherungen, VU, řecká a rakouská vláda a Evropská komise předložili písemné připomínky.

21. Uniqa Versicherungen, francouzská a rakouská vláda a Komise se zúčastnily jednání dne 19. ledna 2022.

V. K předběžné otázce

22. Podstatou předběžné otázky Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) je, zda články 20 a 26 nařízení č. 1896/2006 brání tomu, aby v době pandemie covidu-19 bylo přijato vnitrostátní opatření, kterým se přerušuje běh lhůty 30 dnů pro podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu stanovené v čl. 16 odst. 2 tohoto nařízení.

23. Předtím, než se budu zabývat položenou předběžnou otázkou, provedu analýzu stávající judikatury Soudního dvora týkající se nařízení č. 1896/2006, a konkrétně jeho článků 16, 20 a 26.

A. Přehled nařízení č. 1896/2006 a judikatury Soudního dvora týkající se tohoto nařízení

24. Účelem nařízení č. 1896/2006 je zjednodušit a urychlit soudní řízení týkající se nesporných peněžních nároků v přeshraničních případech a snížit náklady na ně zavedením řízení o evropském platebním rozkazu [5]. Zavádí jednotný nástroj k vymáhání nároků, který zaručuje rovné podmínky věřitelům i dlužníkům v celé Unii, přičemž stanoví, že na veškeré procesní otázky, jež nejsou konkrétně upraveny tímto nařízením, se uplatní procesní právo členských států. Tímto způsobem nařízení č. 1896/2006 zaručuje rovné podmínky věřitelům a dlužníkům v celé Unii [6].

25. Podle článku 2 odst. 1 nařízení č. 1896/2006 se řízení o evropském platebním rozkazu použije na přeshraniční případy. Podle čl. 3 odst. 1 uvedeného nařízení se přeshraničním případem rozumí případ, ve kterém má alespoň jedna ze stran bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byl podán návrh na vydání platebního rozkazu [7]. V projednávané věci se společnost Uniqa Versicherungen obrátila na rakouské civilní soudy. VU má bydliště v Německu. Jedná se tedy o přeshraniční případ ve smyslu nařízení č. 1896/2006.

26. Řízení o evropském platebním rozkazu zavedené nařízením č. 1896/2006 není řízením kontradiktorním. Vnitrostátní soud, k němuž byl podán návrh na vydání takového platebního rozkazu, rozhoduje výlučně na základě tohoto návrhu. Žalovaný není o řízení uvědomován [8]. Teprve po doručení platebního rozkazu má tedy žalovaný možnost dozvědět se o existenci návrhu a seznámit se s jeho obsahem. Vzhledem k tomu, že řízení o evropském platebním rozkazu je v zásadě jednostranné, Soudní dvůr uvedl, že dodržování práva na obhajobu má obzvláště velký význam [9].

[5] – Viz článek 1 nařízení č. 1896/2006 ve spojení s body 9 a 29 odůvodnění tohoto nařízení. Rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Bondora (C-453/18, EU:C:2019:1118, bod 36). Soudní dvůr uvedl, že ze znění bodu 8 odůvodnění ve spojení s bodem 10 odůvodnění, jakož i s článkem 26 tohoto nařízení vyplývá, že toto nařízení zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, které slouží jako dodatečný a volitelný prostředek pro žalobce, přičemž nenahrazuje ani neharmonizuje stávající mechanismy vymáhání nesporných nároků podle vnitrostátního práva. Rozsudek ze dne 10. března 2016, Flight Refund (C-94/14, EU:C:2016:148, bod 53).

[6] – Rozsudky ze dne 13. prosince 2012, Szyrocka (C-215/11, EU:C:2012:794, bod 30); ze dne 13. června 2013, Goldbet Sportwetten (C-144/12, EU:C:2013:393, bod 28); a ze dne 10. března 2016, Flight Refund (C-94/14, EU:C:2016:148, bod 53).

[7] – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Bondora (C-453/18, EU:C:2019:1118, bod 35).

[8] – Článek 7 nařízení č. 1896/2006 obsahuje taxativní požadavky na obsah a formu návrhu na vydání evropského platebního rozkazu. Rozsudek ze dne 13. prosince 2012, Szyrocka (C-215/11, EU:C:2012:794, body 25 až 32). Soud, u něhož byl podán návrh na vydání evropského platebního rozkazu, si však může od věřitele vyžádat doplňující informace ke smluvním ujednáním, jichž se dovolává na podporu dotčeného nároku, a to za účelem posouzení i bez návrhu případné zneužívající povahy těchto ujednání. Rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Bondora (C-453/18, EU:C:2019:1118, bod 54). Tímto způsobem nemůže taxativní povaha článku 7 nařízení č. 1896/2006 umožnit věřitelům obcházet požadavky směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288) nebo článek 38 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) o ochraně spotřebitele.

[9] – Rozsudek ze dne 6. září 2018, Catlin Europe (C-21/17, EU:C:2018:675, body 44 a 45). Cyril Nourissat označil toto řízení za „*impitoyable*“, neúprosné. Viz Nourissat, C., „Nouveau refus de la Cour de justice de caractériser des circonstances exceptionnelles en matière de réexamen“, Procédures 2016 nº 1 s. 29.

27. Doručením evropského platebního rozkazu je žalovaný poučen o možnosti [10] zaplatit žalobci částku uvedenou v rozkazu, nebo v souladu s článkem 16 nařízení č. 1896/2006 podat odpor u soudu původu [11] do 30 dnů ode dne, kdy mu byl rozkaz doručen. Odpor nemusí být odůvodněn [12], protože tento odpor neposkytuje rámec pro obranu ve věci samé, ale pouze umožňuje žalovanému nárok popřít [13]. Odpor je řádným prostředkem, kterým se ukončuje řízení o evropském platebním rozkazu, jelikož vede k automatickému převedení věci do běžného občanského soudního řízení, ledaže žalobce výslovně požádá o ukončení řízení [14]. Jak uvádí řecká vláda ve svém písemném vyjádření, důsledkem podání odporu je, že již neexistuje nesporný peněžní nárok ve smyslu nařízení č. 1896/2006. Možnost podat odpor má kompenzovat skutečnost, že systém zavedený nařízením č. 1896/2006 nestanoví účast uvedeného žalovaného v řízení o evropském platebním rozkazu. Využití této možnosti žalovaným mu umožňuje popřít nárok po vydání evropského platebního rozkazu [15].

28. Po uplynutí lhůty 30 dnů pro podání odporu lze evropský platební rozkaz přezkoumat pouze ve „výjimečných případech“ [16] taxativně vymezených v článku 20 nařízení č. 1896/2006 [17]. Návrh žalovaného, aby soud zastavil výkon evropského platebního rozkazu podle článku 23 nařízení č. 1896/2006, bude navíc úspěšný pouze ve výjimečných případech. Jak uvedla řecká vláda ve svém písemném vyjádření, uplynutí lhůty 30 dnů stanovené v čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 může mít pro žalované závažné a nenapravitelné důsledky.

29. Na základě čl. 20 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1896/2006 může žalovaný požádat o přezkum evropského platebního rozkazu u příslušného soudu v členském státě původu buď v případě, že nemohl popřít nárok z důvodu vyšší moci [18], nebo pokud jsou splněny tři kumulativní podmínky. Zaprvé existence mimořádných okolností, v důsledku nichž žalovaný nemohl podat odpor proti pohledávce ve lhůtě, která byla za tímto účelem stanovena, zadruhé neexistence zavinění na straně žalovaného a zatřetí podmínka, že žalovaný jedná neprodleně [19]. Kromě toho čl. 20 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 stanoví, že v případě nedodržení lhůty k podání odporu může být evropský platební rozkaz přezkoumán, pokud byl platební rozkaz s ohledem na požadavky stanovené nařízením č. 1896/2006 zjevně vydán chybně nebo z důvodu jiných výjimečných okolností [20].

[10] – Viz článek 12 odst. 3 nařízení č. 1896/2006. Soudní dvůr rozhodl, že v případě nesplnění minimálních norem pro doručování evropského platebního rozkazu stanovených v nařízení č. 1896/2006 je narušena rovnováha mezi rychlostí a účinností sledovanými nařízením č. 1896/2006 na straně jedné a dodržením práva na obhajobu na straně druhé. Rozsudek ze dne 4. září 2014, eco cosmetics a Raiffeisenbank St Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144, bod 37). V takovém případě je platební rozkaz nevykonatelný, řízení o odporu podle článku 16 nařízení č. 1896/2006 se nepoužije a lhůta, během níž může žalovaný podat odpor, nezačne běžet. Rozsudek ze dne 4. září 2014, eco cosmetics a Raiffeisenbank St Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144, body 41 až 43 a 48). Viz také rozsudek ze dne 6. září 2018, Catlin Europe (C-21/17, EU:C:2018:675, bod 53). Z toho vyplývá, že přezkumné řízení podle článku 20 nařízení č. 1896/2006 rovněž nelze použít. Rozsudky ze dne 4. září 2014, eco cosmetics a Raiffeisenbank St Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144, body 43 a 44), a ze dne 6. září 2018, Catlin Europe (C-21/17, EU:C:2018:675, bod 54).

[11] – Podle článku 5 odst. 4 nařízení č. 1896/2006 je „soudem původu“ soud, který vydává evropský platební rozkaz.

[12] – Viz článek 16 odst. 3 nařízení č. 1896/2006. Viz také rozsudek ze dne 22. října 2015, Thomas Cook Belgie (C-245/14, EU:C:2015:715, bod 40).

[13] – Rozsudek ze dne 13. června 2013, Goldbet Sportwetten (C-144/12, EU:C:2013:393, bod 40).

[14] – Rozsudek ze dne 4. září 2014, eco cosmetics a Raiffeisenbank St Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144, bod 38). V tomto smyslu viz bod 24 odůvodnění nařízení č. 1896/2006. V bodě 39 rozsudku ze dne 4. září 2014, eco cosmetics a Raiffeisenbank St Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:6) Soudní dvůr uvedl, že vzhledem k tomu, že „jakmile jsou nároky vedoucí k vydání evropského platebního rozkazu prostřednictvím odporu popřeny, zvláštní řízení upravené nařízením č. 1896/2006 se již neuplatní, neboť podle čl. 1 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení má toto řízení za cíl pouze ‚zjednodušit a urychlit soudní řízení týkající se nesporných peněžních nároků v přeshraničních případech a snížit náklady na ně‘ “.

[15] – Rozsudek ze dne 22. října 2015, Thomas Cook Belgium (C-245/14, EU:C:2015:715, bod 28 a citovaná judikatura).

[16] – Rozsudek ze dne 22. října 2015, Thomas Cook Belgie (C-245/14, EU:C:2015:715, bod 29).

[17] – Rozsudek ze dne 4. září 2014, eco cosmetics a Raiffeisenbank St Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144, bod 44).

[18] – Za předpokladu, že žalovaný jedná neprodleně.

[19] – Usnesení ze dne 21. března 2013, Novontech-Zala (C-324/12, EU:C:2013:205, bod 24).

[20] – Rozsudek ze dne 22. října 2015, Thomas Cook Belgie (C-245/14, EU:C:2015:715, bod 30).

30. Vzhledem k tomu, že přezkumné řízení je možné pouze ve výjimečných případech, Soudní dvůr rozhodl, že článek 20 nařízení č. 1896/2006 musí být vykládán restriktivně [21]. Jak je navíc uvedeno v bodě 25 odůvodnění nařízení č. 1896/2006, možnost přezkumu platebního rozkazu upravená v článku 20 nařízení č. 1896/2006 nevede k tomu, že by byla žalovanému poskytnuta další příležitost podat odpor [22]. Pokud příslušný soud členského státu původu odmítne návrh žalovaného na přezkum podle čl. 20 odst. 1 písm. b) nebo čl. 20 odst. 2 nařízení č. 1896/2006, zůstává evropský platební rozkaz v platnosti. Pokud však příslušný soud v členském státě původu rozhodne, že přezkum je oprávněný, je evropský platební rozkaz od počátku neplatný.

31. Z toho vyplývá, že cílem přezkumného řízení podle článku 20 nařízení č. 1896/2006 není nahradit řízení o odporu podle článku 16. Obě tato řízení mají zcela odlišnou povahu. Žalovaný má absolutní právo podat proti evropskému platebnímu rozkazu odpor ve lhůtě stanovené v čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006. Odpor proti platebnímu rozkazu nemusí být odůvodněn. Naproti tomu přezkumné řízení podle článku 20 nařízení č. 1896/2006 lze použít ve velmi omezených „výjimečných případech“ a pouze po uplynutí lhůty stanovené v čl. 16 odst. 2.

32. Kromě toho může žalovaný podat odpor proti evropskému platebnímu rozkazu u soudu původu na vzorovém formuláři, který mu byl doručen spolu s evropským platebním rozkazem. Návrh na přezkum evropského platebního rozkazu naopak musí žalovaný podat k příslušnému soudu v členském státě původu a nařízení č. 1896/2006 pro tento účel nestanoví žádný vzorový formulář.

33. Podle článku 26 nařízení č. 1896/2006 se veškeré procesní otázky, jež nejsou konkrétně upraveny tímto nařízením, „řídí vnitrostátním právem“. V takových případech je analogické uplatnění uvedeného nařízení vyloučeno [23]. V tomto ohledu, jak je uvedeno v bodě 9 odůvodnění nařízení č. 1896/2006, toto nařízení stanoví minimální normy, díky jejichž dodržování bude zbytečné zahajovat v členském státě výkonu jakékoli mezitímní řízení před uznáním a výkonem evropského platebního rozkazu. Nařízení č. 1896/2006 tedy neobsahuje taxativní postup pro vymáhání nesporných nároků prostřednictvím evropského platebního rozkazu. Článek 26 nařízení č. 1896/2006 je navíc v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality [24].

B. Analýza předběžné otázky

34. Předkládající soud i rakouská vláda ve svých písemných vyjádřeních uvádí, že účelem obecného přerušení běhu lhůt stanoveného v § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 bylo urychleně zaručit všem účastníkům soudního řízení a jejich zástupcům jasnost a právní jistotu ve výjimečné situaci související s pandemií covidu-19, během níž byly veřejný život a činnost omezeny na minimum. Vzhledem k dopadu uvedeného viru a karanténním opatřením přijatým k omezení jeho šíření, včetně co největšího zamezení osobního

[21] – Obdobně viz rozsudek ze dne 22. října 2015, Thomas Cook Belgie (C-245/14, EU:C:2015:715, bod 31).

[22] – Obdobně viz rozsudek ze dne 22. října 2015, Thomas Cook Belgie (C-245/14, EU:C:2015:715, bod 48). V uvedeném rozsudku Soudní dvůr konstatoval, že po uplynutí lhůty 30 dnů stanovené v čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 nemůže žalovaný podat návrh na přezkum platebního rozkazu podle článku 20 uvedeného nařízení na základě nepříslušnosti soudu původu z důvodu ujednání o soudní příslušnosti obsaženého ve smlouvě. Vzhledem k tomu, že žalovaný si musel být uvedeného ustanovení vědom, Soudní dvůr rozhodl, že měl možnost vznést tuto otázku v rámci odporu. Nemohl tedy následně tvrdit, že platební rozkaz byl vydán chybně z důvodu výjimečných okolností.

[23] – Rozsudek ze dne 4. září 2014, eco cosmetics a Raiffeisenbank St Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144, bod 45).

[24] – Viz rovněž bod 29 odůvodnění nařízení č. 1896/2006.

kontaktu, se předpokládalo, že zaměstnanci soudů, právní poradci a účastníci soudních řízení nebudou moci vykonávat svou činnost obvyklým způsobem. V souladu s tím rakouský zákonodárce přerušil běh lhůt obecně a bez ohledu na jednotlivé případy.

35. Jelikož měl § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 přerušit běh všech procesních lhůt v občanskoprávních věcech, včetně lhůt stanovených unijními právními nástroji, mělo uvedené ustanovení velmi širokou působnost. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru nicméně vyplývá, že dotčené opatření se vztahovalo na procesní lhůty, které před jeho vstupem v platnost ještě neuplynuly, a přerušilo běh těchto lhůt na dobu přibližně pěti týdnů. Jak Komise uvedla ve svém písemném vyjádření, dotčené opatření neobnovilo lhůty, které již uplynuly, ani nemělo žádný jiný zpětný účinek. Rakouská vláda navíc při jednání potvrdila, že v důsledku pandemie covidu-19 nepřijala žádná jiná opatření k přerušení běhu lhůt.

36. Článek 16 nařízení č. 1896/2006 nestanoví přerušení běhu v něm stanovené lhůty nebo její prodloužení. Stanoví pouze lhůtu 30 dnů, která začíná běžet od doručení rozkazu žalovanému [25]. Při podání odporu VU nedodržel lhůtu 30 dnů stanovenou v čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006. Evropský platební rozkaz společnosti Uniqa Versicherungen je tedy v zásadě vykonatelný podle článku 18 tohoto nařízení.

37. Na první pohled se jeví, že článek 16 nařízení č. 1896/2006 nepředpokládá takové opatření, jako je § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19, které obecně přerušuje nebo pozastavuje běh lhůt. Jak totiž rakouská vláda a VU uvedli ve svých písemných vyjádřeních, nařízení č. 1896/2006 nestanoví žádné přerušení nebo pozastavení běhu lhůt, ať už obecně nebo jinak, například z důvodu úmrtí účastníka řízení, ztráty jeho procesní způsobilosti nebo zahájení insolvenčního řízení. Rakouská vláda a VU tedy tvrdí, že přerušení nebo pozastavení běhu lhůt v takových případech spadá do působnosti vnitrostátního práva.

38. V tomto ohledu lze poznamenat, že lhůta pro podání odporu stanovená v čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 nemusí být ve skutečnosti ve všech členských státech stejná. Podle bodu 28 odůvodnění uvedeného nařízení se na výpočet lhůt podle nařízení č. 1896/2006 použije nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 ze dne 3. června 1971, kterým se určují pravidla pro lhůty, data a termíny [26]. V důsledku toho se zohledňují státní svátky členského státu, ve kterém se nachází soud, který vydává evropský platební rozkaz. Vzhledem k tomu, že státní svátky nejsou v členských státech stejné, budou při určování přesného data, do kterého musí být odpor podán, existovat rozdíly.

39. Článek 20 odst. 2 nařízení č. 1896/2006, který stanoví přezkum evropského platebního rozkazu, pokud byl platební rozkaz zjevně vydán chybně, se v rámci původního řízení nepoužije. Zaprvé ze spisu předloženého Soudnímu dvoru nevyplývá, že by evropský platební rozkaz, který získala společnost Uniqa Versicherungen, byl vydán chybně. Zadruhé, a to je důležitější, čl. 20

[25] – Viz naopak čl. 14 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích (Úř. věst. 2007, L 199, s. 1), který stanoví, že vyžaduje-li to ochrana práv stran, může soud za výjimečných okolností prodloužit lhůty stanovené v uvedeném nařízení. Viz také článek 45 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se zavádí řízení o evropském příkazu k obstavení účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2014, L 189, s. 59), a bod 37 odůvodnění uvedeného nařízení. Uvedená ustanovení usnadňují možnost odchýlit se od lhůt v nich obsažených, pokud není možné, aby je soud nebo příslušný orgán dodržel, a pokud je tato odchylka odůvodněna výjimečnými okolnostmi. V rozsudku ze dne 7. listopadu 2019, K. H. K. (Obstavení účtů) (C-555/18, EU:C:2019:937, bod 55) Soudní dvůr rozhodl, že soudní prázdniny nejsou „výjimečnými okolnostmi“ ve smyslu článku 45 nařízení č. 655/2014. Viz rovněž čl. 14 odst. 3 nařízení č. 861/2007, který stanoví, že pokud soud za výjimečných okolností nemůže dodržet lhůty stanovené v tomto nařízení, přijme opatření vyžadovaná těmito ustanoveními co nejdříve. Tato ustanovení, která dávají soudům výslovnou pravomoc, aby v jednotlivých případech prodloužily za výjimečných okolností lhůty, nejsou v nařízení č. 1896/2006 obsažena.

[26] – Úř. věst. 1971, L 124, s. 1, Zvl. vyd. 01/001, s. 51.

odst. 2 nařízení č. 1896/2006 stanoví kritéria, která se uplatní na zvláštní situace, zatímco § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 stanovil obecné pravidlo, které platí pro všechny procesní lhůty v občanskoprávních věcech.

40. Obecná povaha § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 staví podle mého názoru toto ustanovení z působnosti čl. 20 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1896/2006. Posledně uvedené ustanovení je navíc vykládáno restriktivně [27]. Osoba se může odvolávat na § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 a nemusí prokázat, že jí v podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu bránila vyšší moc nebo mimořádné okolnosti [28]. Na tomto závěru nic nemění ani existence jednotlivých případů, kdy se žalovaný v důsledku pandemie covidu-19 skutečně mohl dovolávat vyšší moci nebo mimořádných okolností s odkazem na čl. 20 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1896/2006, pokud nepodal včas odpor.

41. Vzhledem k tomu, že čl. 16 odst. 2, čl. 20 odst. 1 písm. b) a čl. 20 odst. 2 nařízení č. 1896/2006 nestanoví obecné přerušení běhu lhůty stanovené v čl. 16 odst. 2 tohoto nařízení, vyvstává otázka, zda tato nebo jiná ustanovení nařízení č. 1896/2006 brání přijetí takového opatření obecné povahy, jako je § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19.

42. Domnívám se, že nikoliv. Jak vyplývá z bodu 9 odůvodnění a článku 26 nařízení č. 1896/2006, cílem tohoto nařízení není vyčerpávajícím způsobem harmonizovat procesní pravidla upravující evropský platební rozkaz [29]. Nařízení č. 1896/2006 stanoví minimální normy, které mají zajistit uznání a výkon rozkazu přijatého v jiném členském státě, aniž by bylo nutné zahajovat v členském státě výkonu jakékoli mezitímní řízení. Domnívám se tedy, že obecné přerušení běhu lhůt z důvodu pandemie covidu-19 je procesní otázka, kterou nařízení č. 1896/2006 neřeší. V souladu s jeho článkem 26 se tato otázka tedy řídí vnitrostátním právem [30].

43. Vnitrostátní procesní opatření přijatá v souladu s článkem 26 nařízení č. 1896/2006 nesmějí být diskriminační, a tedy méně příznivá než opatření upravující obdobné vnitrostátní situace, ani nesmějí narušovat cíle sledované uvedeným nařízením [31].

44. S výhradou ověření předkládajícím soudem se jeví, že § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 nebyl ani přímo, ani nepřímo diskriminační, jelikož se vztahoval na všechny procesní lhůty v občanskoprávních věcech bez ohledu na právní základ pro započetí jejich běhu. Jak totiž rakouská vláda uvedla při jednání, vzhledem k existenci souběžných vnitrostátních řízení, která mají stejný účel jako evropský platební rozkaz, by mohlo dojít k zakázanému rozdílnému zacházení, pokud by rakouské právo přerušilo běh lhůt pro vnitrostátní řízení, zatímco pro lhůty podle nařízení č. 1896/2006 by totožná pravidla neplatila.

[27] – Viz bod 30 tohoto stanoviska. S ohledem na rozsudek ze dne 4. září 2014, eco cosmetics a Raiffeisenbank St Georgen (C-119/13 a C-120/13, EU:C:2014:2144, bod 45) nelze na případy vzniklé v důsledku pandemie covidu-19 abstraktně a obecně použít analogicky čl. 20 odst. 1 písm. b) a čl. 20 odst. 2 nařízení č. 1896/2006.

[28] – Jako jsou nemoc nebo karanténní opatření.

[29] – Obdobně viz článek 19 a čl. 21 odst. 1 nařízení č. 861/2007 a čl. 46 odst. 1 nařízení č. 655/2014.

[30] – Společnost Uniqa Versicherungen ve svém písemném vyjádření uvedla, že pokud by unijní normotvůrce chtěl, aby 30 denní lhůta byla přerušena z důvodu vyšší moci nebo z důvodu mimořádných okolností, takovou možnost by stanovil. Tento argument přehlíží článek 26, který výslovně stanoví, že veškeré procesní otázky, jež nejsou upraveny nařízením č. 1896/2006, se řídí vnitrostátním právem.

[31] – Ačkoli článek 26 nařízení č. 1896/2006 obsahuje zvláštní ustanovení o použití vnitrostátního práva, z ustálené judikatury vyplývá, že při neexistenci unijních procesních pravidel je na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby na základě zásady procesní autonomie taková pravidla stanovil, avšak za podmínky, že nejsou méně příznivá než pravidla upravující podobné situace podléhající vnitrostátnímu právu (zásada rovnocennosti) a v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právem (zásada efektivity). V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. března 2016, Bensada Benallal (C-161/15, EU:C:2016:175, bod 24 a citovaná judikatura).

45. Podle mého názoru takové opatření, jako je § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19, rovněž nenarušuje cíle nařízení č. 1896/2006, neboť obecné přerušení běhu lhůt nepřidává další procesní krok k uznání a výkonu evropského platebního rozkazu. Jednotný mechanismus stanovený nařízením č. 1896/2006 se nemění. Dotčené vnitrostátní opatření neuložilo žalobcům dodatečnou procesní zátěž. Pouze zajistilo, že běh lhůty pro podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu byl na vrcholu pandemie covidu-19 na omezenou dobu přerušen. Vnitrostátní zákonodárce tak zajistil účinné fungování nařízení č. 1896/2006 tím, že zachoval přiměřenou rovnováhu mezi procesními zájmy žalobců a žalovaných, která byla uvedeným nařízením vytvořena, čímž byla zajištěna práva žalobců i žalovaných.

46. Cílů nařízení č. 1896/2006 navíc nelze dosáhnout tak, že bude oslabeno právo adresátů evropského platebního rozkazu na obhajobu zaručené článkem 47 Listiny [32]. Jak již bylo uvedeno, vzhledem k rozdílné povaze obou řízení, přezkumné řízení nenahrazuje řízení o odporu [33]. Není zaručen ani výsledek případného přezkumného řízení. Řízení o odporu naopak zajišťuje, že se nároky nepovažují za nesporné a rozhoduje se o nich v rámci běžného občanskoprávního řízení, čímž je zachováno právo žalovaného na účinný přístup ke spravedlnosti. Jedinečná a nepředvídatelná povaha pandemie covidu-19 se do určité míry dotkla každého. Povinnost žalovaných uplatnit přezkumné řízení v souvislosti s pandemií covidu-19 by na ně kladla zvláštní zátěž. Jak konečně rakouská vláda uvedla za účelem odůvodnění přijetí § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19, časté využívání přezkumných řízení ze strany žalovaných v jednotlivých případech by mohlo vést ke zvýšení počtu případů, které se dostanou k soudům, a tím ovlivnit řádný výkon spravedlnosti v důsledku pandemie covidu-19 [34].

47. Režim vytvořený nařízením č. 1896/2006 předpokládá, že přístup k řízení o odporu má zásadní význam pro dosažení spravedlivé rovnováhy mezi účastníky řízení a pro zajištění dodržování práva adresátů evropského platebního rozkazu na obhajobu. Domnívám se, že nezajištění účinné možnosti adresátů evropského platebního rozkazu podat proti takovému rozkazu odpor, a tedy být vyslechnut soudem v situacích, které vznikly v důsledku pandemie covidu-19, bylo způsobilé narušit křehkou rovnováhu, kterou nařízení č. 1896/2006 vytvořilo mezi žalobci a žalovanými, a porušit tak článek 47 Listiny [35].

48. V souladu s výkladem předkládajícího soudu týkajícím se cílů a působnosti § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 se jeví, že toto opatření rovněž sledovalo legitimní cíl obecného zájmu. Přerušení běhu lhůt [36] na přibližně pět týdnů, k němuž došlo v době vrcholící pandemie covid-19 v roce 2020, bylo vzhledem k závažnosti krize veřejného zdraví a všeobecné nejistotě, která tehdy panovala, krátké. Začátek a konec přerušení běhu lhůt byl stanoven jasným a transparentním způsobem. Dotčené opatření tak dodrželo zásadu proporcionality a zachovalo právní jistotu, čímž posílilo řádný výkon spravedlnosti.

[32] – Obdobně viz rozsudek ze dne 6. září 2018, Catlin Europe (C-21/17, EU:C:2018:675, bod 33 a citovaná judikatura). Viz také rozsudek ze dne 22. října 2015, Thomas Cook Belgie (C-245/14, EU:C:2015:715, bod 41).

[33] – Viz body 26 až 32 tohoto stanoviska.

[34] – Například z důvodu nevyřízených případů, které jsou přímým důsledkem opatření zavedených ke zvládnutí pandemie.

[35] – Striktní uplatňování lhůt ve světle výjimečných okolností může v zásadě představovat porušení článku 47 Listiny. Obdobně viz rozsudek ESLP ze dne 1. dubna 2020, Georgij Nikolajevič Michajlov v. Rusko, CE:ECHR:2010:040IJUD000454304, bod 57.

[36] – Ustanovení § 1 odst. 1 vnitrostátního zákona souvisejícího s onemocněním covid-19 podle mého názoru nezměnilo lhůtu 30 dnů stanovenou v čl. 16 odst. 2 nařízení č. 1896/2006, ale pouze ji na určitou dobu přerušilo.

VI. Závěry

49. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázku položenou Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) takto:

„Články 16, 20 a 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, nebrání za okolností pandemie covidu-19 přijetí vnitrostátního opatření, kterým byl přerušen běh 30 denní lhůty pro podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu stanovené v čl. 16 odst. 2 tohoto nařízení“.